

Ecologisch advies inzake aanvraag gemotoriseerd varen Bovenmark Breda

Van : [REDACTED]
Aan : [REDACTED]
Kopie aan : [REDACTED]
Onderwerp : Ecologisch advies inzake aanvraag gemotoriseerd varen Bovenmark (Breda)
Datum : 10-2-2025

Aanleiding:

Vorig jaar heeft waterschap Brabantse delta een ontheffing verleend (zaaknr 0652701717 in PB) aan de heer [REDACTED] voor het gemotoriseerd varen op de Bovenmark. Het gaat om het traject tussen stuw Bieberg en Duivelsbrug te Breda. De ontheffing heeft betrekking op het jaar 2024 met uitzondering van het broedseizoen van 15 maart 2024 tot 15 juli 2024. In een eerder afgegeven ontheffing was het motorisch varen door de heer [REDACTED] toegestaan buiten het broedseizoen. In de ontheffing wordt gesteld dat voordat een nieuwe ontheffing kan worden verleend, gezien moet worden of het beleid en de omstandigheden die op dat moment gelden mogelijkheid bieden. De heer [REDACTED] heeft nu een verlenging van zijn ontheffing aangevraagd voor het jaar 2025. Hiervoor is nodig dat een ecologische vooronderzoek plaatsvindt en zo nodig in 2025 een nieuwe natuurtoets wordt uitgevoerd. Het is op voorhand duidelijk dat vanwege de toekomstige ontwikkelingen binnen het project Markdal-Noord en het Europese Interregproject 'Otter over de grens' de beschermde status van de Bovenmark nog strenger is geworden.

Doel:

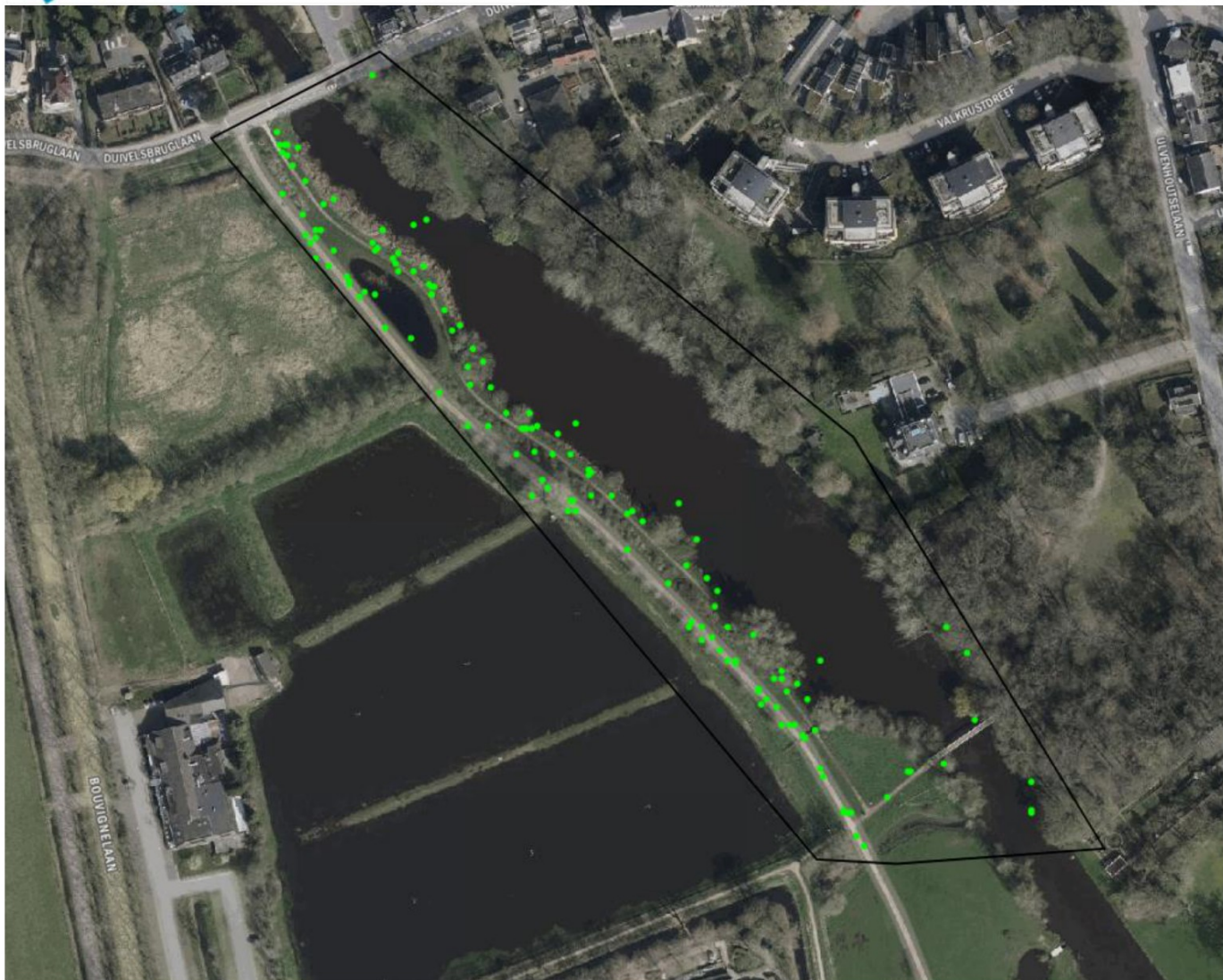
Doel van dit ecologisch advies is een vooronderzoek naar de aanwezige natuurwaarden middels een quick-scan, het vigerend beleid en ambities voor ecologische ontwikkeling. Op basis hiervan moet een belangenafweging plaatsvinden waarbij het belang van dhr. [REDACTED] bij gemotoriseerd varen wordt afgewogen tegen het algemeen belang bij een goede ecologie op de Bovenmark. Alleen als er geen negatief effect is kan een (gedeeltelijke) ontheffing worden verleend.

Wetgeving en context:

Sinds 1 januari 2024 is de Wet natuurbescherming vervangen door de Omgevingswet. Hierin zijn de doelen en bepalingen uit de KRW, Wet natuurbescherming, Vogelrichtlijn, en Habitatrichtlijn, met focus op bescherming van Natura 2000-gebieden en broedvogels overgenomen. De Bovenmark is gedefinieerd als KRW waterlichaam. Het watersysteem maakt deel uit van het Natuurnetwerk Noord-Brabant en kent meerdere natuurfuncties. De natuurtoets is een essentieel onderdeel van de procedure voor de ontheffingsaanvraag voor het aanvragen van vaaractiviteiten tijdens het broedseizoen.

Beschrijving activiteit en gebied:

Het gedeelte van de Bovenmark te Breda tussen stuw Bieberg en Duivelsbrug kent nadrukkelijk een zwaar beschermde status. Het maakt onderdeel uit van het project natuurherstel deeltraject Bovenmark-Noord, waarbij grote delen worden verbeterd en gerevitaliseerd. Tot de aanwezige natuurwaarden behoren tal van riet-, water- en moerasvogels, bijzondere en kenmerkende beekorganismen. De betreffende vaaractiviteiten met motorboot zijn bedoeld voor persoonlijk gebruik.

Figuur 1. NDFF Zoekgebied Bovenmark-Noord, traject brug tot brug

Inventarisatie natuurwaarden:

Een actueel overzicht van de beschermde soorten in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) laten in totaal 26 soorten uit de vogelrichtlijn die in het gebied voorkomen. In het gehele traject zijn diverse water-, moeras- en rietvogels waaronder **IJsvogel**, **Kleine Karekiet** en **Bosrietzanger** (al dan niet broedend) waargenomen. Tevens zijn er diverse functionele Jaarrond beschermde nesten van 8 soorten uit de lijst (cat. 1-4) van het Ecologisch Werkprotocol (EWP) aangetroffen. Dat zijn **Buizerd** *Buteo buteo*, **Gierzwaluw** *Apus apus*, **Grote gele kwikstaart** *Motacilla cinerea*, **Havik** *Accipiter gentilis*, **Huismus** *Passer domesticus*, **Ooievaar** *Ciconia ciconia*, **Sperwer** *Accipiter nisus* en **Wespendief** *Pernis apivorus*. Het leefgebied en foerageergebied dat noodzakelijk is voor de functionaliteit van de nestplaats is daardoor ook beschermd.

Effectbeoordeling:

De resultaten van deze gerichte inventarisatie ondersteunen de noodzaak van bescherming. Hieronder de vierledige onderbouwing.

- 1) Onderzoek geeft opnieuw aan dat er tientallen soorten met beschermde status voorkomen, ook recent. In totaal betreft het minimaal 26 geregistreerde soorten met

beschermde status die in het gebied voorkomen. Deze soorten mogen niet worden verstoord of verjaagd. Die regel, gebaseerd op de vogel- en habitatrichtlijn, blijft gehandhaafd.

- 2) Er zijn ook verschillende functionele Jaarrond beschermde nesten van 8 soorten uit de lijst (cat. 1-4) (zie bijlage 1) van het EWP aangetroffen. Het leefgebied en foerageergebied dat noodzakelijk is voor de functionaliteit van de nestplaats is daardoor ook beschermd.
- 3) De vraag of er nieuwe verstoringsgevoelige diersoorten hebben gevestigd kan bevestigend worden beantwoord. De aanwezigheid van de Bever, buiten het zoekgebied, maar in de directe nabijheid van het onderzochte traject, is meerdere keren vastgesteld.
- 4) Vanwege de toekomstige ontwikkelingen binnen het project Mardal-Noord en het Europese Interregproject 'Otter over de grens', waarbij het doel is het leefgebied en de levensomstandigheden van de otter te vergroten, is zo'n natuurtoets nodig.

Conclusie:

Ik kom hiermee tot de slotsom dat er doorslaggevende gronden bestaan om negatief te adviseren. **Vanwege de wettelijk zwaar beschermde status van aanwezige soorten, de hoge ambitie en de natuurdoelen dient elke vorm van verstoring vanaf de waterkant met name door gemotoriseerde vaartuigen voorkomen te worden. Het toestaan van gemotoriseerd varen op het betreffende traject vanaf de Duivelsbruglaan tot net voorbij de voetgangersbrug kan de natuurdoelen in gevaar brengen.**

Het waterschap stelt vast dat er ten opzichte van voorgaande jaren meer soorten duurzaam zijn waargenomen, waaronder de Bever. Anders dan bij de vorige natuurtoets in (2023) is er bovendien sprake van hogere doelen en ambities voor de gehele Bovenmark geldend. Dit leidt ertoe dat ook het toestaan van gemotoriseerd varen buiten het broedseizoen schadelijk/onwenselijk is. Vanwege de hoge ambitie en de natuurdoelen dient elke vorm van verstoring vanaf de waterkant met name door jaarrond varen met gemotoriseerde vaartuigen voorkomen te worden.

Bijlagen.

Bijlage 1. De lijst van soorten met jaarrond beschermde nesten uit het Ecologisch Werkprotocol.

Soort	Categorie	Nestplek
steenuil	1	Natuurlijke boomholtes (vooral knotwilgen en oude (hoogstam) fruitbomen); rustige hoekjes of nissen van gebouwen of schuren; speciale nestkasten
gierzwaluw	2	Onder dakgoot; achter regenpijp of dakkapel; onder dakpan; gat in muur; neststenen
huismus	2	Onder dakpannen; gaten en kieren van gebouwen; mussenkasten
roek	2	Toppen van hoge bomen
grote gele kwikstaart	3	Vlakbij stromend water in nis in muur; onder brug; bij boomwortels in oevers; speciale nestkasten
kerkuil	3	Nestkasten; heel incidenteel in boomholten
oehoe	3	Richels van in steengroeves; soms oud nest van roofvogel; incidenteel op grond
ooievaar	3	Hoge plekken (telefoonpalen, bomen, schoorstenen, kerktorens, hoogspanningsmasten of door mens gemaakte palen met houten platform)
slechtvalk	3	Richels; nis; nestkast; hoogspanningsmasten; gebruikt vaak oud kraaiennest; zelden op grond
boomvalk	4	Hoog in bomen, ook in solitaire bomen, populierensingels, hoogspanningsmasten, stadsparken; gebruikt oud kraaien- of eksternest
buizerd	4	Kruin van hoge bomen; soms lager in struiken en lage bomen; gebruikt ook oude kraaiennest als basis; zeer zelden op de grond
havik	4	Hoog in boomkroon
ransuil	4	Oude kraaien- of eksternesten; incidenteel op grond
sperwer	4	Dicht tegen stam in dicht bos; soms in struiken en lage bomen
wespendief	4	Kruin van hoge bomen
zwarte wouw	4	Kruin van hoge bomen, vaak dicht bij water